

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2024-10-31
Meddelad i Malmö

Mål nr
12065-23

KLAGANDE

Thomas Nilsson

MOTPART

Trelleborgs kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommuns beslut 2023-10-16, § 196

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun beslutade den 16 oktober 2023, § 196, med rubriken ”Justering av gällande Riktlinjer av resultatutjämningsreserven”

- att utöver att utjämna intäkter över en konjunkturcykel som följer av skatteunderlagsförändringar kan medel i resultatutjämningsreserven även disponeras för att utjämna kostnader över en konjunkturcykel som följer av extraordinära prisökningar eller kostnader till följd av andra oförutsedda och ej påverkbara händelser

- att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra justeringen i gällande Riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserven.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Thomas Nilsson yrkar att beslutet upphävs och anför bl.a. följande. Beslutet strider mot i kommunallagen fastställt syfte med resultatutjämningsreserv. Syftet är att utjämna intäkter. Beslutet som är taget avser kostnader och det omfattas inte av lagen. Det främsta syftet med reglerna för resultatutjämningsreserven är att kommuner och regioner i balanskravsutredningen ska få möjligheter att utjämna intäkter över tid och därigenom få bättre förutsättningar att möta effekterna av konjunkturvariationer.

Beslutet strider mot avsättningarnas ursprungliga syfte i efterhand. Eftersom tidigare avsättningar följt lagen så ger beslutet en retroaktiv rätt att omfördela reserverade medel till annat syfte än det de reserverats för.

Trelleborgs kommun anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Kommunallagen medger tillskapande av en resultatutjämningsreserv vilket innebär att intäkter kan utjämnas över en konjunkturcykel utan brott mot kommunallagens balanskrav. Kommunen har valt att använda sig av

resultatutjämningsreserv och har tagit fram riktlinjer som beskriver hur hantering av det ska ske. Riktlinjerna reglerar när medel ska reserveras, hur medlen får användas och aktuella villkor för användning. I riktlinjerna anges att resultatutjämningsreserven ska möjliggöra en utjämning av intäkter över en konjunkturcykel, det vill säga den period under vilken samhällsekonomin genomgår en högkonjunktur och en lågkonjunktur.

Revideringen av riktlinjerna ger kommunen möjlighet att disponera resultatutjämningsreserven för att utjämna kostnader över en konjunkturcykel som följer av extraordinära prisökningar eller kostnader till följd av andra oförutsedda och ej påverkbara händelser. Denna reglering strider inte mot kommunallagen eller annan lagstiftning. Den möjliggör viss dynamik för kommunen, i enlighet med kommunallagen, att parera och motverka konjunkturrella svängningar.

Inför år 2024 är det ekonomiska läget i kommunen ansträngt men inte till följd av intäktsbortfallet, utan till följd av en tillfällig kostnadsökning främst genom det nya pensionsavtalet i kombination med den kraftiga inflationen. Detta har lett till en kostnadsökning för kommunen med cirka 150 mnkr under 2024 jämfört med 2022. Flerårsprognosen från KPA pension pekar därefter på en kostnadsminskning med 90 mnkr redan under år 2025. Mot den bakgrunden beslutade kommunfullmäktige att resultatutjämningsreserven även kan disponeras för att utjämna kostnader över en konjunkturcykel som följer av extraordinära prisökningar eller kostnader till följd av andra oförutsedda och ej påverkbara händelser.

Thomas Nilsson vidhåller att resultatutjämningsreservens syfte är att utjämna intäkter och att det överklagade beslutet avser kostnader som inte omfattas av lagen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Förvaltningsrätten har att pröva överklagandet i den ordning som anges i 13 kap. kommunallagen (2017:725). Detta innebär dels att endast det överklagade beslutets laglighet och inte dess lämplighet kan prövas, dels att prövningen endast omfattar om beslutet ska upphävas eller inte. I kapitlets 8 § anges på vilka grunder ett kommunalt beslut kan upphävas. Prövningen av om ett sådant beslut ska upphävas får enligt 7 § samma kapitel grundas endast på de omständigheter som klaganden har hänvisat till före överklagandetidens utgång.

Enligt 13 kap. 8 § första stycket kommunallagen ska ett kommunalt beslut upphävas om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

I andra stycket anges att första stycket 3 och 4 bl.a. inte gäller beslut om att använda medel från en resultatutjämningsreserv enligt 11 kap. 14 §.

I 11 kap. 14 § kommunallagen, i dess tillämpliga lydelse vid tidpunkten för det överklagade beslutet, anges att kommuner får till en resultatutjämningsreserv reservera medel som får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

I 11 kap. 1 § kommunallagen, i dess tillämpliga lydelse vid tidpunkten för det överklagade beslutet, ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–6 §§. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för

god ekonomisk hushållning för kommunen. Om kommunen har en sådan resultatutjämningsreserv som avses i 14 §, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den.

Genom ändring i kommunallagen (SFS 2023:642) fick 11 kap. 14 § första stycket en ny lydelse vilken innebär att resultatutjämningsreserven ersätts med en möjlighet att reservera medel i en resultatreserv.

Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas första gången för räkenskapsåret 2024. I övergångsbestämmelserna anges att en kommun som vid ikraftträdandet har en sådan resultatutjämningsreserv som avses i 11 kap. 14 § i den äldre lydelsen får ha kvar resultatutjämningsreserven till utgången av 2033, då kvarvarande medel upplöses i eget kapital. Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 1 § ska omfatta även hanteringen av resultatutjämningsreserven. I fråga om användningen av medel från en resultatutjämningsreserv gäller fortfarande 11 kap. 14 § första stycket i den äldre lydelsen.

Förvaltningsrättens bedömning

Genom det överklagade beslutet ändrar kommunen sin riktlinje för hur resultatutjämningsreserven kan disponeras. Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Ändringen i kommunens riktlinjer att resultatutjämningsreserven kan komma att användas även för att utjämna kostnader kan innebära att resultatutjämningsreserven vid senare beslut används för annat ändamål än vad som anges i 11 kap. 14 §. Ett beslut att använda medel från resultatutjämningsreserven kan inte prövas enligt punkterna 3 och 4 i 13 kap. 8 § kommunallagen, t.ex. om beslutet strider mot lag. Med hänsyn till det sagda och då riktlinjerna i sig inte är bindande finner

förvaltningsrätten inte visat att det överklagande beslutet att ändra riktlinjerna ska upphävas. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Lena Falvin

Föredragande i målet har varit Helén Åkesson.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.